

שני בערב, מתחם ה-VIP ב'סינמה סיטי' גלילות. הקרנת הבכורה של דרמת המתח הפוליטית החדשה 'שלטון הצללים' מלאה מפה לפה. על השטיח האדום צובאים צוותי חרשות הבידור, וברחבה מתמנגלים שחקנים וכוכבי ריאליטי, אנשי יח"צ ותקשורת, פוליטיקאים וכיכרי הפרסומאים בישראל. בין כולם מסתובב ומתראיין החוט המקשר: משה קלוגהפט. בימים כתיקונם יועץ רב כוח ומעללים, אבל הערב הוא מתפקד כיוצר הגאה של הסדרה. נרגש כחתן ביום חופתו הוא מחבק ומצטלם עם כל מי שנקרה בדרכו. חייכו, נגיש, לבבי – הכי רחוק מדימוי הקילר שדבק בו. בהמשך השבוע נכוננו לו גם השקת קמפיין למוטג אופנה בערוץ 2, ופגישות באירופה.

התערובת המשונה הזו שבין עולם הווהר לתככי הפוליטיקה והשיווק היא תמצית הקלוגהפטיות. גבוה ונמוך, רע וטוב. ירושלים ותל-אביב, בוקרשט וגבעתי שמואל. הוא מושך בחוטים של המהלכים המשמעותיים ביותר בחיינו, אבל כותב שירים שפוצעים את הלב. מתדרך כוכבות אינסטגרם איך לייצר פוסט ויראלי, ונמצא בקשר שוטף עם פוליטיקאים בכירים במערכת הפוליטית בישראל ומעבר לים.

יומיים לאחר מכן אנחנו נפגשים בדירת הטריפלס שלו בגבעתי-שמואל. בדרך לקומת הגג שבה נמצא המשרד אנו חולפים על פני "קיר התהילה" שעליו תלויים גזירי עיתון נבחרים מכתבות שונות, תעודות ותמונות. בסוף אנו מתיישבים דווקא במשרד הלא רשמי – הגג, שבו נוהג בעל הבית לקיים את מרבית פגישותיו. קלוגהפט (מוישי, בפי חבריו הקרובים) בהחלט מצדיק את התרמית: הוא סופר זהיר, קונטרול-פריק שמבקש לשלוט בכל פרט בריאָלוג, ומרואיין משופשף שיועד לפזר סיפורי אוף-דקורד עסיסיים, המותנים כמובן בשמירה על חשאיות מרבית. הסיבה הרשמית לשיחתנו היא גיליון "מדר המותגים 2018" שבדיכום. ביקשנו לקבל ממנו, כיועץ אסטרטגי, ניתוח מדויק של מה שעבר ועובר על המגזר בשנים האחרונות, ותחזית לאן פנינו מועדות ומה צפויה להיות המהפכה

אחרי שהשיק את סדרת הדרמה 'שלטון הצללים', כתב שירים למירי מסיקה ולנינט, ומוביל כיום קמפיינים פוליטיים בחו"ל לצד קמפיינים מסחריים בארץ למותגי אופנה, תיירות ונדל"ן, מתפנה היועץ האסטרטגי משה קלוגהפט לנתח מה צפוי למגזר: "הציבור הדתי-לאומי כבר מחליף את האליטות בתקשורת, במשפט ובפוליטיקה. המהפכות הבאות יהיו שר ביטחון חובש כיפה וכוכבי תרבות דתיים"

אביטל אינדיג

צילום: אריק סולטן

שידורי המהפכה

"הציונות הדתית נאלצה להחליט אם להתנתק מהמדינה או להתחיל להשפיע עליה". ההתנתקות

במקום עוד פילבר?

"הוא משתמש בכך כדי לדבר אל הציובור הדתי-לאומי באופן מדויק יותר. אם אתה מקיף את עצמך באנשים שדוברים את השפה, ודאי שהיכולת לפספס קטנה יותר".

הטובים לתרבות

למרות התדמית הקשוחה שקלוגהפט מתחזק, מדובר כאמור ביוצר בעל נפש רגישה שכותב שירים אישיים לצד כאלו הנושאים מסר ציבורי נוקב, ומאחוריו לא מעט הישגים והצלחות. ביום השואה הבינלאומי השנה הופיעו מירי מסיקה, עמיר בניון ודוד ד'אור בבנין האו"ם בניו יורק עם שירו "האחרון שנשאר"; נינט טייב פתחה את טקס המשואות בהר הרצל עם שירו "שיר ערש"; ועמיר בניון שר בקיסריה את השיר "התנערי" שכתב קלוגהפט והוקרש לתמר פוגל שאיבדה את משפחתה בפיגוע הרצחני באיתמר.

אולי אתה תצליח להסביר: למה דווקא בתחום התרבות, המגזר לא משאיר כמעט חותם משמעותי? ולא שאין יוצרים דתיים, הם פשוט כמעט כולם חוזרים בתשובה.

"זו אחת הבעיות של הציובור הדתי, כי תרבות היא לא רק שירים והצגות, היא סימבול. יש בעולם הזה משהו שהרבנים עוד לא פיצחו איך להתייחס אליו. הוא נתפס כתחביב במקרה הטוב, וביטול תורה במקרה הרע. אם פעם לא היה חשוב ללכת לתקשורת והיום רבנים שולחים את התלמידים

שעוסקים בזה באופן סמוי. אותם גופים שהשקיעו במאבק למען גיוס חרדים, שבחלקו היה אנטי דתי, מבינים כיום שהשיטה היא הפוכה: לעשות דהילגיטימציה לדתיים בצבא. יש הרבה דרכים – למשל לתקוע טרזי בנושא המגדרי, שילוב נשים או כשרות. מכיוון שאני רואה הכול בעיניים של קמפיין, אני מסרב להתרגש מכל שערורייה חדשה שמנופחת. הרי יש כליך הרבה דברים שאתה יכול לפתור, ואם בחרת לייצר מהם סצנה ולהחליט שזה משקף את כל הבעיות ביקום – אז ברור שיש כאן מישהו עם אג'נדה מטעם קמפיין מכוון. הדבורה באה אל הצוף. אם כליך הרבה אנרגיות מושקעות נגד דתיים בצבא, כנראה הם עושים משהו נכון".

אז מתי יהיה רמטכ"ל דתי?

"אין לי ספק שיהיה רמטכ"ל חובש כיפה או שר ביטחון חובש כיפה, וזה יקרה מהר יותר ממה שחושבים. זה יקרה לא כי הוא יידחף בגלל שהוא דתי, אלא כי הוא לא ינוטרל משום שהוא דתי. כל מה שצריך זה שלא יפריעו, הכוחות האנושיים קיימים. אין שום צורך באפליה מתקנת. העיכוב הזה בתחום הצבאי הוא מכשול, לא כישלון".

נתניהו מפורסם בכוזרת היועצים הדתיים שמקיפה אותו. למה זה לדעתך?

"קודם כול אני בטוח שכולם מקצועיים וטובים. אולי זה כי הוא סומך עליהם יותר, מן הסתם יש בכך גם רצון לשלב את הציובור הדתי אבל לשמור אותו נשלט. זה בטח לא מזויף".

בשביל לשלב בהנהגה, לא עדיף עוד חוטובלי

הבאה.

אנחנו נמצאים בעיצומו של תהליך היסטורי של חילופי אליטה. מה גרם לציונות הדתית לפרוץ קדימה בכל כך הרבה הזיות ולהשתלב בהנהגת המדינה?

"זהו תהליך מורכב שיש לו כמה סיבות. הראשונה היא ההתנתקות, שהייתה שיא השפל של הציונות הדתית. אירוע מכונן שלילי שהובילה מפלגת הליכוד, בתמיכה כמובן של כל מה ששמאלה ממנה, במהלך שלושה בפגיעה אנושה בדמוקרטיה, סתימת פיות ומעצר קטינים. כל הצהרות המפלגה לפני הבחירות דיברו על מסר הפוך. מצע המפלגה כלל ערכים הפוכים ומשאל המתפקדים החליט הפוך, אבל הם הצליחו לסובב הכול בעזרת האליטה – תקשורתית, משפטית, צבאית ותרבותית.

"השלב הבא היה ההקפאה, שגם אותה ביצעה ממשלת הליכוד, ואז נאום בראילן שבו לראשונה הימין הסכים להקמת מדינה פלטינית. זה היה הרגע שבו המטוטלת התחילה להתהפך – הצומת שבו הציונות הדתית נאלצה להחליט אם להתנתק מהמדינה או להתחיל באמת להשפיע עליה, כי אין על מי לסמוך. ההכרעה בעניין ידועה והצורך להתקרב לאליטה הפך בלתי נשלט, כמו מתכת שמכל כיוון מתחברת למגנט".

בחירות 2013 היו קו פרשת המים?

"אין ספק שהקפיצה של הבית היהודי ל-12 מנדטים התניעה תהליך שהתעצם ב-2015, שבה הבית היהודי הגיע לשיא ההשפעה של הציונות הדתית מאז קום המדינה – בזכות התיקים ושאר התפקידים. כמו שמלחמות אף פעם לא באמת מתחילות מתי שהן פורצות אלא הרבה קודם לכן, גם תהליך חילופי האליטה הותנע עם ההכרזה של שרון על ההתנתקות, וכיום אנחנו נמצאים בעיצומו, עם הישגים בכל תחום כמעט. מצמרת הביטחון – משטרה, מוסר, שב"כ, ועד עולם המשפט עם יועמ"ש ופרקליט מדינה חובשי כיפה,

"אין לי ספק שיהיה רמטכ"ל חובש כיפה או שר ביטחון חובש כיפה. זה יקרה לא כי הוא יידחף בגלל שהוא דתי, אלא כי הוא לא ינוטרל משום שהוא דתי"

ושרת משפטים שלא מגיעה מהמגזר אבל בהחלט מייצגת אותו. גם התקשורת שינתה כמובן את פניה מאז אותו מאמר מכונן של אורי אורבך, 'הטובים לתקשורת'".

כמו שציינת, כבשנו כמעט כל פסגה. רק בצבא, לצד ההצלחה הרוחבית העצומה, יש תקרת זכוכית כשזה מגיע למטכ"ל.

"מה שקרה בצבא זה שהגיעו מפקדים מוכשרים לצמרת והתחיל נגדם מאבק בצורה מאורגנת. יש גופים שעוסקים בזה באופן גלוי, ויש גופים

בהקרנת הבכורה של הסדרה 'שלטון הצללים'

"בתרבות יש משהו סותר דת, כי תרבות בהגדרתה היא ללא גבולות, ואף אחד במגזר לא די אמיץ לפתור את זה"

וייעוץ מסחרי בישראל: "אני מאוד אוהב את העולם הפוליטי ועדיין מייצג בו ללא מעט אנשים פרו בונ', אבל אין בו פרנסה אמיתית בשוטף. הכסף בעולם הפרסום הוא הרבה יותר קל ומהיר. יש גם העולם של הטלוויזיה והמוזיקה כמובן, שמשלמים עליו אבל זה לא באמת משתלם. פתאום אני מגלה ש-80 אחוז מהזמן אני עושה דברים שלא מביאים לי פרנסה בעצם. הפרנסה העיקרית מגיעה מייעוץ למוותגים מסחריים, השקות של מוצרים חדשים שצריכים באזו וייעוץ בתחום הדיגיטל לחברות".

מה ההבדל בין מיתוג פוליטי למסחרי?
"פעם היו אומרים שפוליטיקאים מוכרים כמו אבקת כביסה, היום זה הפוך – אבקת כביסה מוכרים כמו פוליטיקאי, כי היום כולם מנסים להלביש ערכים על המוצר. בימינו אנשים הפכו לציניים וחשדנים כלפי עולם הפרסום. הדרך היחידה לפתור את זה היא לעורר דיון, לעשות קמפיילים בעלי מסר חברתי. עולם השיווק בנוי כמו פירמידה – בתחתית נמצא המסחרי, מעליו הפוליטי ומעליו החברתי. אם אתה רוצה לשווק משהו אתה לא יכול להישאר ברמה המסחרית, כי תקשורתית זה לא יעניין אף אחד. אם תעלה לפוליטי תיצור גורם משיכה, אבל עדיין תספוג את השליליות. הסוד הוא ליצור דיון חברתי, ואז אתה גורם לאנשים לתפוס צד ולהרגיש שלא רחפו להם אך ורק מוצר. בכלל, פעם ילדים

קשור גם לזקיפות הקומה של הציונות הדתית, שרוצה לקחת בחזרה את הכנרת שניתן להחרימם? "נסופו של דבר הסיפור של כשרות הוא הרצון לפתור את המיתוג הבעייתי של הרבנות. אין הרבה גופים בארץ שמעוררים כל כך הרבה אנטיגונים. ההתגייסות היא לפתור את זה, פחות משנה איך".

מסאלח שבתי ועד פרשת הטופי תימן – הציטיזניזם כיום הוא הכאה על הטא הגזענות. גם בציונות הדתית היא הייתה מושרשת עמוק, ולמרות ניצני התיקון המצב עוד רחוק מלהיות מושלם. אנחנו מסוגלים באמת להשתחרר ממנה? "צריך להגיד את האמת – יש בציונות הדתית אליטיזם מובנה שנובע לדעתי מרגשי נחיתות. קצת כמו אדם שמפגין עורף ביטחון דווקא כי הוא סובל מחוסר ביטחון. בסוף כשאתה צובר ביטחון אתה כבר לא צריך את זה, ואתה מקבל אנשים שנראים גם אחרת ממך. אם לא תעשה את זה, תישאר מבודל וקטן ומאוד לא מנהיג".

"אם יש מגזר שרוצה להנהיג את העם, וזה רלוונטי לכל מגזר, והוא מאמין שהדרך שלו נכונה, אז הוא צריך להיות מיקרוקוסמוס שלו. להיות מקום הטרוגני באמת. אנחנו כרגע באמצע הדרך. זה לא כמו פעם שאת הציונות הדתית ייצגו גברים לבנים משופמים בלבד, אבל עדיין יש לאן להתקדם כי הציבור עוד לא הפנים את עוצמת האליטיזם שבו".

אבקת כביסה עם ערכים

קלוגהפט שוחה בנבכי הפוליטיקה הישראלית, יודע לתפעל את השחקנים בה, את התקשורת והציבור. זה כאילו קל מדי בשבילו. אך למרות העובדה שהפך לייעוץ הפוליטי המפורסם ביותר בישראל, מפתיע לגלות שבשנים האחרונות הוא מתפרנס כמעט אך ורק מייעוץ פוליטי בחו"ל

שלהם לגל"צ, אז בתרבות זה עדיין לא קרה ולכן אין יצירה משמעותית".

בי בשביל זה צריך מסות.

"מסה מגיעה מעידוד. צריך הכרה בחשיבות התרבות על ידי ראשי המגזר. גם התקשורת הייתה פעם ככה ולקח זמן, אבל המהפכה הגיעה. היום אתה מבין שאם יש כתב שעולה לשידור ובמקום לשאול למה בונים בירושלים שואל למה לא בונים מספיק בירושלים, אז אתה מבין את ההשלכות המיידיות של זה ומה שקורה כשאין איוון. הערך המוסף של התרבות, המשמעות שלו חמקמקה הרבה יותר, ולכן זה לוקח יותר זמן".

מבינים למה צריך עמית סגל, לא מבינים למה צריך חנן בן-ארי.

"כדיוק. יש בתרבות משהו שהוא אימננטית סותר דת, כי תרבות בהגדרתה היא ללא גבולות, ואף אחד לא די אמיץ כדי לפתור את זה. לתרבות אתה חייב לבוא כשהכול מותר חוץ ממה שאסור, ובחינוך של דתיים הכול אסור חוץ ממה שמותר".

אתה צופה שינוי בעתיד?

"לדעתי זו תהיה המהפכה הבאה. אני מקבל כבר היום פניות של יוצרים בתחילת דרכם שמשתייכים למגזר, שרוצים להקים כל מיני קבוצות קהילות וחממות. מהפכות צומחות מלמטה, וכשהן צוברות די תהודה כדי לקבל את האישור מלמעלה אז הן יוצרות את הפיצוץ הגרעיני שבאמת יגרום לעשרת אלפים ללכת ליצור, אלף שייצרו באמת, מאה שיהיו טובים ועשר שיהיו כוכבים. כדי שנהיה שם צריך שההנהגה תראה בזה משימה. אנחנו עוד לא שם, אבל זה יקרה".

את הדת'שים של פעם החליפו דתי הרצף של היום. מה תהיה הבשורה שלהם?

"העולם הפך להיות על הרצף, והדתיים הם חלק מהעולם. הספקטרום הדתי רק ילך ויגדל, ובתוכו יהיו המון תתי-קבוצות. הטווח של ההגדרה יתרחב. בסוף השאלה היא איפה אתה שם את הגבול".

המנינים השוויוניים והליברליים הם הדיפקטו סוג של קונסרבטיבים. למה אנחנו לא קוראים להם ככה?

"הכול עניין של מיתוג. הזרמים הלא אורתודוקסיים נתפסים בארץ כמוזהים עם השמאל ועם עולם ערכים שלם. בעולם המיתוג הפנים-ישראלי, ברגע שקראת למשהו קונסרבטיבי או רפורמי – הרגת אותו. זו מילה שאתה משתמש כשאתה רוצה לתקוף משהו, כמו למשל המתנגדים ל'צהר' שמכנים אותם נירדפורמים".

אפרופו 'צהר'. אתה חושב שהמהלך שאנחנו רואים, שהתחיל עם מיזם ההתנזרות וממשיך עכשיו ביתר שאת עם הכשרות האלטרנטיביות,

"יש בציונות הדתית אליטיזם מובנה שנובע מרגשי נחיתות. אם אנחנו רוצים להנהיג, צריך לקבל גם את אלה שנראים אחרת"

"למכור לאנשים מוצר כשהם בכלל לא מבינים שמוכרים להם אותו". עומר אדם בפרסומת לבזק

וייעץ לראש ממשלת אוסטריה ולבכירים בגרמניה ואיטליה.

מה ההבדל בין ייעוץ בארץ לחו"ל?

"מה שאתה עובר פה בחצי שנה, אתה עובר שם ביומיים. המקצבים אחרים. המשברים המטורפים שלהם זה עוד יום במשרד פה. למשל, בקמפיין ברומניה בוקר אחד הגעתי וכולם היו עצבניים ודיברו ברומנית והיו מאוד לא מנומסים. ניסיתי להבין מה קורה, והסבירו לי שבערב הקודם ראשת העירייה, שהיא אחת החברות הבכירות במפלגה ודמות מאוד פופולרית, פגשה בחניון איזה פעיל שהתחיל לצעוק עליה ובעלה כנראה דחף אותו. וזה נחשב למשבר קולוסלי. התגובה שלי הייתה שאנחנו ממשיכים כרגיל ונראה אם האירוע מתפוגג או מחריף, והוא אכן התפוגג. אז במקרה הזה בזכות האאוטסיידריות שלי – שאני לא כל שנייה בטוויטר ברומנית ולא קיבלתי כל רגע עוד סמס ועוד הודעה מלחיצה – יכולתי לבוא נקי".

בארץ היית נשאב לטורנדו, לתוך כל הלחץ.

"אתה לא יכול שלא להיות מושפע. אז גם אם בסוף תגיע לאותה מסקנה וזה פשוט ייקח עוד ריון ועוד השיבה – בכל זאת עברת תהליך של עיוות. בחו"ל יש משהו מאוד סטרילי וקר. אתה גם יודע שאתה לא יודע, אז אתה הרבה יותר צנוע ומקשיב לאנשים. בארץ אתה הרי יודע הכול או לפחות חושב ככה, אז בהחלט יש בזה משהו הרבה יותר נכון".

מוצד שני הכול פה מאוד אינטואיטיבי, אתה שולט בדיאגנאטי המקומי.

"הכול תלוי אם יש לך שותף מקומי טוב שיוודע להכניס אותך לעניינים ולתרגם לך את דעת הקהל. חוץ מזה שבימינו יש גוגל כרום שמתרגם מרומנית לאנגלית, ואתה יכול בעצמך להיכנס לכל האתרים ולהבין מה קורה בשטח".

"לפעמים בסרטון לפרסומת מסחרית אני מבקש שילכלכו את העדשה או יחזיקו את המצלמה בזווית רועדת, כדי שייראה אותנטי"

עניין של לכבד, ובימינו אי אפשר לזייף בדברים האלה.

ואנחנו מגזר גדול דיו כדי שזה יצדיק את ההשקעה?

"כן, בוודאות יש חברות שזה ישתלם להן. במיוחד שהמדיה המגזרית, בגלל שהיא כל כך מפולחת מבחינת חשיפה לקהל היעד, היא הכי משתלמת בהשקעה פר אדם. זה לא שרדתיים לא קוראים ידיעות או צופים בערוץ 2, אבל הסיכוי שתגיע אליהם דרך מדיה מגזרית גדול בהרבה. זו תיבת תהודה מאוד מצומצמת – עשית בה צליל וזה תופס. זה מאפשר להדליק מדורה במובן החיובי, שתתפוס בכל המגזר. בעולמות של תקציבים, כשמישהו רוצה להביא למשל 20 רוכשי דירות, אז בתקציב נתון קל יותר לשווק פרויקט של דתיים מאשר של חילונים".

עולם שטוח

לצד הצלחתו בארץ הפך קלוגהפט לשחקן דומיננטי גם מעבר לים, והוא עומד מאחורי אחד הניצחונות הגדולים של השמאל באירופה בשנים האחרונות, כאשר ניהל את הבחירות לפרלמנט הרומני בעבור המפלגה הסוציאלי-דמוקרטית, שהביסה את מפלגת הימין הליברלית. בנוסף ניהל את קמפיין המפלגה הליברלית המוצלח בקוסובו,

ביקשו טלוויזיה בחדר, היום הם מבקשים סמארטפון ליד. זה עולם שהוא גן עדן למפרסמים, וכרגיל לדתיים הוא מגיע באיחור, אבל מגיע".

למשל?

"עשינו קמפיין לרשת צעצועים שנתנה הנחה למי שלא צופה ב'אח הגדול', רשת בתי קפה שלאחר המשבר עם טורקיה הודיעה שהיא מחרימה קפה טורקי ולא מוכרת אותו בסניפיה, או יריד בית ספר שנתן פרס למי שמראה את התעודה הגרועה ביותר תחת האמירה 'ציונים הם לא מדר להצלחה'".

מה עוד השתנה בעולם הפרסום?

"במקום להפיק סרטון במאות אלפי שקלים שעמלים עליו חודשים, אתה מגייס מובילי דעת קהל באינסטגרם שיצלמו סרטון בחמש דקות. לפעמים בצילום סרטון לפרסומת מסחרית אני מבקש שילכלכו את העדשה או יחזיקו את המצלמה בזווית רועדת כדי שייראה אותנטי, כי זה מה שאפקטיבי.

"אתן לך דוגמה איך עולם הפרסום היום נאלץ להיות הרבה יותר מתוחכם. אני הקמפיין של מותג האופור 'אקרה', וגילינו שהפוסט הכי נצפה באינסטגרם שלהם בשנה האחרונה הוא תמונה של עוגת יום הולדת שהביאו לנטע אלחמיסטר. הקטע הוא שמי שאפתה את העוגה הפכה לקונדיטורית סופר-מבוקשת רק בזכות הציפוף הזה, וגם מבקשים ממנה את אותה עוגה. זה מתמצת את הכוח של המדיום הזה וכמה שצריך לחשוב בו מחוץ לקופסה. "עוד דוגמה זה הטרינג טוב' 'זארה' שעומר אדם לובש בפרסומת ה'בוקר טוב' שלו ל'בוק'. מדובר באחד הטרינגים המכוערים והוא יצא בכלל מהקולקציה שלהם, אבל מאז הפרסומת 'זארה' מופצצים בבקשות להביא את הטרינג הזה לארץ. הדרך היום למכור לאנשים מוצר היא כשהם בכלל לא מבינים שמוכרים להם אותו, כשהם כביכול על הדרך, ולא באמצעות פרסומת מסורתית".

באמת צריך יח"צ ייעודי למוזר, או שזו בוועה שמנופחת על ידי גורמים בעלי אינטרס?

"לחלוטין מדובר בצורך ממשי, בוודאי בעולם שרק עובר עוד ועוד פרסונליזציה. עד היום מפרסמים מתבלבלים בענק בין חרדים לדתיים. אני יושב עם לקוחות שפשוט אין להם מושג, ולמשל חושבים שאסור להראות נשים במדיה הדתית. והם לא בריון או בדילמה – הם משוכנעים, ועוד מסבירים לי למה זה ככה".

אז איך עושים את זה נכון?

"יש שתי אפשרויות איך לדבר לציבור דתי: או שתיתן אותה פרסומת שאתה נותן לציבור הכללי, אולי עם שינויים קלים אבל אתה פונה אליו כמו לכולם כי זה מה שמכבד אותו, או שתבנה קמפיין שלם שמואתם רק לו".

בארץ אישי, בשדוחפים לי ילד שזודי עם כיפה בפרוטושוף זה רק עושה לי אנטי.

"ברור, אני לא מדבר על זה. למשל, חברת אופנה גדולה שתיקה פרונטורית דתייה שהיא מובילת דעת קהל ואפשר להזדהות איתה, ותראה איך הבגדים יושבים עליה בלי שכבות ובלי צורך בהתאמות, וכך הלקוחה תבין שהיא חשובה לחברה הזו. אני מנסה לחתור לכך. בשורה התחתונה זה

אביב גפן

עמיר בניון

יכול להיות גם שאנשים הופכים להיות יותר דומים ברחבי הכפר הגלובלי? צעירים הם צעירים, מגמות הן מגמות.

"אירופה עוברת תהליך מדהים של שיח על פליטים בין ימין לשמאל ועל גירוש מסתננים וחשש מפליגועים, שהוא פשוט קופי פייסט של מה שקורה כאן. הלכתי באוסטריה בשנה שעברה לאיזה פסטיבל, ובכניסה אני רואה בטנדות שמגנות מפני פיגוע דריסה. אז כן, לא חסרים קווי רמיון.

"מבחינת צעירים, קוסובו, שהיא מדינה מרתקת עם 95 אחוז מוסלמים ועם האוכלוסייה הכי צעירה באירופה, היא דוגמה טובה. היא מאוד לא מתקרמת, קשה מאוד לצאת ממנה ואין שם ויזות לאף מקום, אבל מצד שני יש לך אינטרנט בכל קבבייה. החשיפה הגבוהה הזו של הצעירים לעולם וחוסר היכולת לעשות עם זה משהו הם הר געש שהולך להתפרץ. גם המתחים שם בין דתיים לחילונים מאוד מזכירים את מה שקורה בארץ".

לא מכיר פוליטוקים

בשבועות האחרונים, מאמור, משודרת ב'הוט' 'שלטון הצללים' שבה מככים אביב אלוש, חן אמסלם, נועה קירל, תום סבני וזאב רווח. את הסדרה, שזכתה לביקורות מעורבות, יצר קלוגהפט לצד חיים אביחיל ורוי יובן, אחרי שהוליך בנבכי הפוליטיקה המקומית והמזוימת שנקרמות במשכן הכנסת. "למדתי מהם המון. הפתלתלות המחשבתית שהם יצרו בעלילה לא הייתה מביישת אף קמפיין בעולם. הסדרה מבחינתי היא בכלל טלוויזיה אקטיביסטית לא פחות מ'סאלח שבת' או 'מגש הכסף', כי היא מראה את החוליים שבעולם הפוליטי ויכולה לעזור בתיקון. יצרתי אותה כי רציתי להפוך את העולם הזה ליותר אטרקטיבי ולחשוף כמה משמעותי התפקיד הזה של העורך הפרלמנטרי, כדי לעודד צעירים להיכנס אליו".

המגוון האנושי שהתייצב לפרמיירה היה יוצא דופן בנוף ההשקפה.

"יש לי עולם ירושלים שמורכב מהכנסת, עוזרים פרלמנטריים, הממשלה וקבלת החלטות,

ויש עולם תל-אביב שבו נמצא כל מה שקשור ליצירה שלי - מאביב אלוש ועד אביב גפן. מה שמדהים זה כמה שכל אחד עף על השני, ובטוח שהעולם האחר נוצץ ומדהים. הח"כים נמשכים לכל מה שקורה בשואובי, והשחקנים חושבים שכל עורך פרלמנטרי הוא חצי ראש ממשלה. העולמות האלו לא מתחברים, ואני איכשהו רץ על התפר.

"בכלל, אני מנסה להביא פוליטיקאים לתרבות, ולהביא את אנשי התרבות לפוליטיקה. אני מוועזע מאמנים שמפחדים להביע את דעתם, וסולד ממי שרוצה

"אני מזועזע מאמנים שמפחדים להביע את דעתם, וסולד ממי שרוצה לסתום פה לאמן בגלל שהביע את דעתו. אם תרצי, זו אחת הסיבות שאני מעריך את עמיר בניון ואת אביב גפן, שניהם אמנים לא רק במובן המוזיקלי של המילה, אלא גם במובן האמיץ"

האידיאולוגיות; ופוליטיקאים שנמצאים בעולם הזה מאז שהם זוכרים את עצמם והם חיים בחרדה קיומית ומנסים בכל כוחם לשמור על הכיסא שלהם. הם לא אנשים רעים, אבל מתוך הפחד הזה הם יכולים יותר להיצמד פתאום ליועץ כי הצד השרידותי גובר על האידיאולוגי, ושם יכולים להיכנס יועצים עם כוח שבו לא ברור מי הח"כ ומי היועץ".

עמית סגל דימה פעם את היועץ האסטרטגי לטייח יותר מאשר לאדריכל, וטען שמדובר במקצוע מנופח בעל השפעה מועטה שיכולה להסיט מנדט-שניים וגו. הוא צרק?

"אני מסכים שבמערכת בחירות נקודתית יש הרבה גורמים שמשפיעים ויועץ אסטרטגי הוא רק אחד מהם. אגב, לפעמים מנדט או שניים הם לא מעט. אבל בעיניי יועץ אסטרטגי נמדד כשהוא מלווה דמות לאורך תקופה ארוכה ואז השפעה משמעותית הרבה יותר. כמו כל דבר - קיים אפקט שיש רק בתהליכים לטווח ארוך." ■

לסתום פה לאמן בגלל שהביע את דעתו. אם תרצי, זו אחת הסיבות שאני מעריך את עמיר בניון ואת אביב גפן, שניהם אמנים לא רק במובן המוזיקלי של המילה, אלא גם במובן האמיץ".

למי יותר ביף לייצן, למועמד פוליטי או כזה שאתה יכול לשלוט בו או לדמות חכמה בעלת חשיבה עצמאית?

"מעולם לא יעצתי לבובת פולישוק, תמיד עברתי רק עם אנשים שאני יכול ללמוד מהם. אני לא מכיר פוליטוקים", הוא עונה בדיפלומטיות. "אני מחלק פוליטיקאים לשני סוגים: כאלה שמגיעים לפוליטיקה אחרי שעשו משהו בחיים שלהם ויש להם לאן לחזור, והגיעו מסיבות הנכונות,

